1177 (2021-2022) – Nr. 1
ingediend op 9 maart 2022 (2021-2022)

Voorstel van decreet

van Bart Claes, Stefaan Sintobin, Wim Verheyden,
Carmen Ryheul en Chris Janssens

tot wijziging van het decreet van 13 december 2002 houdende de oprichting van de naamloze vennootschap van publiek recht Beheersmaatschappij Antwerpen Mobiel (BAM), wat de bekrachtiging door het Vlaams Parlement betreft als voorwaarde voor de uitvoerbaarheid van bepaalde dadingen

Vlaams Parlement

verzendcode: OPE

TOELICHTING

I. ALGEMENE TOELICHTING

Om het Vlaamse Gewest in staat te stellen het Masterplan voor Antwerpen te realiseren, heeft het Vlaams Parlement de naamloze vennootschap van publiek recht Beheersmaatschappij Antwerpen Mobiel (BAM), nu Lantis, opgericht bij het decreet van 13 december 2002 houdende de oprichting van de naamloze vennootschap van publiek recht Beheersmaatschappij Antwerpen Mobiel (BAM), hierna het BAM-decreet te noemen.

In de memorie van toelichting bij het BAM-decreet wordt in de algemene toelichting de noodzaak van BAM als volgt verduidelijkt: "De oprichting van BAM biedt het Vlaamse Gewest derhalve een flexibele publiekrechtelijke instelling, die zowel de voorbereiding, financiering, uitvoering en het beheer van het Masterplan kan verwezenlijken. Als publiekrechtelijk rechtspersoon is deze met de vereiste publiekrechtelijke bevoegdheden belast. Tegelijkertijd is voorzien in een geëigende controle op de werking ervan. Het statuut van naamloze vennootschap van publiekrecht biedt anderzijds garanties inzake flexibiliteit, samenwerking en het aanhouden van participaties. Bovendien is voorzien in de samenwerking met het overheidsagentschap PPS voor de onderdelen van het Masterplan die via een publiek-private samenwerking worden gerealiseerd."

Voor de verwezenlijking van de doelstellingen die aan BAM/Lantis zijn opgelegd, werd in artikel 10 van het BAM-decreet bepaald dat die vennootschap dadingen kan aangaan. Dat artikel luidt op dit ogenblik als volgt: "Art. 10. BAM kan dadingen aangaan."

Het kaderdecreet Bestuurlijk Beleid voorzag in het verleden in de opmaak van beheersovereenkomsten (nu ondernemingsplannen genoemd) voor de departementen, de intern verzelfstandigde agentschappen en de publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigde agentschappen. Die beheersovereenkomsten konden de inhoud en draagwijdte van dadingen die die instellingen mogelijk konden aangaan, inperken. BAM/Lantis werd destijds echter opgericht als een autonoom overheidsbedrijf sui generis. Binnen het toepassingsgebied van het huidige Bestuursdecreet beantwoordt BAM/Lantis aan de definitie van een 'instelling met een publieke taak'. Het sluiten van een ondernemingsplan (de vroegere beheersovereenkomst) is dan ook geen decretale verplichting.

Daardoor heeft BAM/Lantis op dit ogenblik met toepassing van artikel 10 van het BAM-decreet een zeer verregaande vrijheid voor het sluiten van dadingen, zowel wat de inhoud als wat de draagwijdte ervan betreft.

De recente hoorzittingen van de Onderzoekscommissie PFAS-PFOS van het Vlaams Parlement hebben echter aan het licht gebracht dat BAM/Lantis, ondanks de controles van de regeringscommissarissen die er waren aangesteld, op basis van artikel 10 van het BAM-decreet in het verleden een dading heeft gesloten met de private onderneming 3M Belgium. Die dading legt de Vlaamse Regering niet alleen een extra financiële last van 63 miljoen euro op, maar zal vooral ook de handelingsvrijheid van de Vlaamse Regering mogelijk verregaand aan banden leggen als ze de saneringskosten van de zeer zware PFAS-PFOS-vervuiling (PFAS: poly- en perfluoralkylstoffen; PFOS: perfluoroctaansulfonaat) op en rond 3M in Zwijndrecht volledig op de vervuiler zal willen verhalen.

Tijdens de hoorzittingen in de Onderzoekscommissie PFAS-PFOS kwam bovendien aan het licht dat bepaalde regeringsleden tot voor kort zelfs niet op de hoogte waren van het bestaan van die door BAM gesloten dading of niet beschikten over

een exemplaar van die dading, terwijl die dus niet alleen financiële gevolgen heeft voor de Vlaamse Regering, maar ook een verregaande impact heeft op mens en leefmilieu omdat de met PFAS en PFOS verontreinigde bodem en het grondwater op het Oosterweeltraject in de buurt van de 3M-vestiging in Zwijndrecht gesaneerd moeten worden.

In die optiek is het dan ook gepast om de vrijheid die initieel decretaal aan BAM/Lantis werd verleend, deels in te perken en ervoor te zorgen dat bepaalde dadingen voor ze uitvoerbaar worden, aan de rechtstreekse controle van het Vlaams Parlement worden onderworpen.

II. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Artikel 1

Dit artikel behoeft geen toelichting.

Artikel 2

Lantis, de voormalige BAM, behoudt nog steeds de vrijheid om in het kader van de realisatie van zijn doelstellingen de daarvoor vereiste dadingen met derden aan te gaan.

Door de toevoeging van het tweede lid aan artikel 10 van het BAM-decreet worden dadingen met een aanzienlijke financiële impact of dadingen die een significante impact op de mens en het milieu kunnen hebben, aan een parlementaire controle en bekrachtiging onderworpen voor ze uitvoerbaar worden.

De ruime begripsomschrijving 'significante impact op de mens en het milieu' heeft tot doel om de bestuursverantwoordelijken bij BAM/Lantis ertoe aan te zetten om, als ze twijfelen of de impact van een dading al dan niet significant is, die dading uit voorzorg steeds ter bekrachtiging aan het Vlaams Parlement voor te leggen.

Bart CLAES
Stefaan SINTOBIN
Wim VERHEYDEN
Carmen RYHEUL
Chris JANSSENS

VOORSTEL VAN DECREET

Artikel 1. Dit artikel regelt een gewestaangelegenheid.

Art. 2. Aan artikel 10 van het decreet van 13 december 2002 houdende de oprichting van de naamloze vennootschap van publiek recht Beheersmaatschappij Antwerpen Mobiel (BAM) wordt een tweede lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

"Dadingen als vermeld in het eerste lid waarvan het voorwerp een waarde heeft van meer dan 50 miljoen euro of waarvan het voorwerp een significante impact kan hebben op de mens of het leefmilieu, zijn pas uitvoerbaar na bekrachtiging door het Vlaams Parlement.".

Bart CLAES
Stefaan SINTOBIN
Wim VERHEYDEN
Carmen RYHEUL
Chris JANSSENS